

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศมีกระบวนการที่ซับซ้อนเกี่ยวโยงด้วยปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่นับว่าสำคัญคือการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพราะการศึกษาเป็นรากฐานอันสำคัญที่จะส่งเสริมความเจริญในด้านต่าง ๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น การศึกษาที่ดีและถูกต้องย่อมจะส่งเสริมความเจริญด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งจะเป็นผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง

การจัดการศึกษาของรัฐนับเป็นการลงทุนที่มีคุณค่ามากกว่าการลงทุนใด ๆ ประเทศชาติจะพัฒนาไปไม่ได้ถ้าหากรัฐไม่ได้จัดการศึกษาให้พลเมือง เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ กล่าวคือมีความรู้ความสามารถประกอบกิจการใด ๆ ได้เป็นอย่างดี และประกอบไปด้วยคุณธรรมอันจะทำให้ประเทศชาติเจริญและเรียบร้อยด้วย

ปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ก่อให้เกิดปัญหานานัปการ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะหมดไปได้ด้วยการจัดการศึกษาที่ถูกต้อง ทั้งนี้การศึกษามีบทบาทต่อบุคคลและสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะช่วยให้บุคคลพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และความสามารถในด้านต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาบุคคลด้วยการศึกษานี้จะเป็นผลให้ประเทศชาติโดยส่วนรวมพัฒนาไปด้วย

การจัดการศึกษา ของแต่ละประเทศนั้นย่อมต้องให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศของตนด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้พัฒนากำลังคนไปสู่เป้าหมายของแผนพัฒนาประเทศ สำหรับประเทศไทย นักการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษา และได้เสนอแนะว่าการจัดการศึกษา ในปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนา-

ประเทศ และส่งเสริมให้เยาวชนหรือพลเมืองทั่วไปของชาติเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตย ในฐานะที่เป็นรูปหนึ่งของการปกครองและในฐานะที่เป็นแนวทางแห่งชีวิต หรือนำใจของประชาธิปไตย¹ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในฐานะที่เป็นพลเมืองดีของชาติ สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดี และมีประสิทธิภาพในอนาคต ซึ่งจะสอดคล้องกับความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ดังนี้

1. ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม
2. ให้มีความเข้าใจ และกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัวและต่อตนเอง
4. ให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ
5. ให้มีความมั่นคงและคงความเสมอภาค ความสุจริตและความยุติธรรม
6. ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
7. ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพและการใช้จ่าย ใฝ่สอยอย่างประหยัด ตลอดจนร่วมมือประกอบกิจการและธุรกิจต่าง ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย
8. ให้มีความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจและร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จักแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและขอขจัดแย้งด้วยสติปัญญาและสันติวิธี

---

¹สาโรช บัวศรี, การศึกษาของไทย (เอกสารประกอบการชุมนุมรัฐศาสตร์-ประยุกต์ ชมนรมนิตศาสตร์ กลุ่มเศรษฐกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514), หน้า 17.

9. ให้มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของประเทศ¹

การที่จะจัดการศึกษาให้บรรลุจุดหมายของแผนการศึกษาแห่งชาตินี้ได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย และบุคคลที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาคือ "ครู" ครูเป็นผู้รับผิดชอบ และมีบทบาทหลายอย่างต่อการจัดการศึกษา เช่น การเรียน การสอน การเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น บทบาทของครูจึงมีความสำคัญต่อเด็กรองจากผู้ปกครองและมีความสำคัญยิ่งยวดต่อการศึกษาของประเทศในด้าน การเรียนการสอน ครูจะต้องมีความสัมพันธ์กับเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด เด็กจะเลียนแบบ แนวความคิด ลักษณะท่าทาง นิสัยจากครูโดยไม่รู้สึกตัว ฉะนั้นครูจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาที่จะสะท้อนภาพของเยาวชนในอนาคต

พุทธทาสภิกขุ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับครูว่า ครูคือผู้นำทางวิญญาณหรือยกสถานะของมนุษย์ให้สูงขึ้นอยู่ในฐานะที่นำท่วมไม่ได้ และเป็นปูชนียบุคคล คือ เป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายไปจนพ้นวิสัยที่ใครจะมาเป็นนายจ้างได้ เป็นอาชีพที่ประเสริฐสุดจนไม่อาจเป็นสะพานหรือเรือจ้างให้แก่อาชีพอื่น เป็นผู้บริโภคละเอียดทั้งปวง อยู่ในฐานะเครื่องสักการบูชา ไม่ใช่รับเงินเดือน ไม่ใช่รับจ้าง²

ไพฑูริย์ อินทรีวิชา ได้กล่าวถึงครูในบทบาทต่างๆ กันว่า ในสมัยโบราณครูเป็นแม่พิมพ์ เพราะครูเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของเด็ก ต่อมา ครูเป็นเรือจ้าง เพราะเด็กคือทุกสิ่งทุกอย่างของครูในฐานะเป็นนายจ้างแห่งชาติพครู และปัจจุบันครูเป็นกัลยาณมิตร เพราะทั้งครู

¹ กองเผยแพร่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (พระนคร : โรงพิมพ์ ร.ส.พ., 2521), หน้า 1.

² พุทธทาสภิกขุ "อุดมคติของครูตามทัศนะทางฝ่ายพุทธศาสนา" ปาฐกถา ณ หอประชุมโรงเรียนฝึกหัดครูสวนสุนันทา วันที่ 26 เมษายน 2498.

และเด็กมีความเป็นไททางปัญญาที่มาร่วมกันไต่หาความรู้และคุณค่าของชีวิต¹

จะเห็นได้ว่าบทบาทของครูได้เปลี่ยนไปตามยุคสมัยที่สังคมเปลี่ยนแปลงไป ครูไม่ใช่ผู้ให้ความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ครูจะต้องรับผิดชอบหลายอย่างในเวลาเดียวกัน "ครูต้องเป็นทั้ง พี่ เพื่อน พ่อ แม่ แพทย์ รวมทั้งเป็นผู้พิพากษาคด้วย"² ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องผ่านการอบรมฝึกฝนให้มีคุณลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากอาชีพอื่น เพราะครูอยู่ในฐานะที่ควรแก่การเคารพยกย่อง ครูจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนทั่วไป ดังที่พระบรมราชาโฆวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า "ครูต้องสาธิตให้นักเรียนเห็นว่าชีวิตนี้ควรทำอย่างไร ถ้าเราสาธิตให้นักเรียนวางตัวให้ดีมีศีลธรรมก็เชื่อว่าเด็กนักเรียนจะเชื่อฟังและเชื่อตาม..."³ ไม่ว่าจะการสอนหรือการฝึกอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดีก็ตามครูจะต้องเป็นตัวอย่างและเป็นผู้แสดงให้เห็นแก่ลูกก่อน ดังที่ สุมน อมรวิวัฒน์ ได้กล่าวไว้ว่า "ถ้าจะสอนให้เด็กรู้จักคิด ครูจะต้องคิดเป็น ถ้าจะสอนให้เด็กอ่าน ครูจะต้องอ่านหนังสือมาก จะให้เป็นพลเมืองดี ครูต้องเป็นพลเมืองดีก่อน"⁴

¹ไพฑูริย์ อินทรีวิชา, "ครู แม่พิมพ์, เรือจ้างหรือกัลยาณมิตร," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 7 (สิงหาคม, 2515), 51 - 53.

²สุจริต เพียรชอบ, "บทบาทของครูในสังคม," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2 (เมษายน - กรกฎาคม, 2515), 1.

³คณะกรรมการฝ่ายการศึกษา คณะกรรมการแห่งชาติ, ประมวลข้อคิดเห็นทางการศึกษาของไทย (พระนคร : 2515), หน้า 8 -9.

⁴สุมน อมรวิวัฒน์ "ประติมากร ผู้สร้างพลเมืองดี" จันทร์เกษม (กันยายน-ตุลาคม 2509) : 73.

นอกจากนี้ผู้ที่ประกอบอาชีพครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ อุตุน ไม่คำนึงถึงผลตอบแทนที่เป็นวัตถุเงินทองจำเป็น ดังที่พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันตอนหนึ่งว่า

....งานครูเป็นงานพิเศษ ผิดแปลกกว่างานอื่น ๆ กล่าวในแง่หนึ่งที่สำคัญก็คือว่า ครูจะหวังผลตอบแทนเป็นยศศักดิ์ ความร่ำรวยหรือประโยชน์ทางวัตถุเป็นที่ตั้งไม่ได้ ผลใคร่ส่วนสำคัญซึ่งผู้เป็นครูแท้ก็ภูมิใจและพึงใจอยู่แล้ว ดูเหมือนจะภูมิใจยิ่งกว่าชาวทอง และยศศักดิ์เสียอีก.... ฉะนั้นครูจึงไม่มีเหตุอันใดที่จะต้องแสวงหาความพอใจในประโยชน์ทางวัตถุให้มากเกินความจำเป็น เพราะถาหากหันมาประโยชน์ทางวัตถุเกินไปแล้ว ก็จะทำหน้าที่ครูไม่ไคเต็มที¹

จากลักษณะดังกล่าวของครูนี้เอง ครูจึงเป็นบุคคลที่ควรแก่การเคารพยกย่อง คนไทยเราถือว่าครูเป็นปูชนียบุคคลมาตั้งแต่สมัยโบราณ และในปัจจุบันก็ยังมีประเพณีไหว้ครูเพื่อแสดงความกตัญญูตเวทีตาคอครูอยู่ แต่ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เจริญมากขึ้น อารยธรรมตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทในสังคมของคนไทยมากขึ้น เป็นผลกระทบถึงค่านิยมของครูในฐานะปูชนียบุคคล ซึ่งทำให้ตกต่ำไป ตลอดจนตัวครูเองก็ไม่แน่ใจว่าจะยังดำรงอยู่ในฐานะปูชนียบุคคลหรือไม่ โดยเฉพาะภายหลังจากเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงลักษณะของครูที่ควรจะเป็นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามในสังคมไทยยังยึดถือว่าครูเป็นผู้ที่มีภาระอันหนัก ที่จะต้องชี้แนะเยาวชนให้เดินทางไปสู่จุดหมายที่ถูกตอง และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมทั่วไป คณะกรรมการวางแผนปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2517 ได้วางหลักการในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูให้เป็นไปในลักษณะการประกอบอาชีพที่มีจรรยาบรรณ มีศักยภาพของมนุษย์ สำนึกในหน้าที่ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริม

¹ พระราชดำรัสในโอกาสที่คณะครูอาวุโสเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันอังคารที่ 9 ตุลาคม 2516.

นักเรียนใหม่มีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมที่ดีขึ้น¹

ดังนั้นการเตรียมครูจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะครูระดับประถมศึกษา ซึ่งรับผิดชอบในการฝึกอบรมกลมเกลียวเยาวชนตั้งแต่เล็ก จึงต้องเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมอันที่ครูควรจะมี ดังที่ได้กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ในส่วนที่เป็นแนวนโยบายการศึกษาของรัฐ ดังนี้

35. การฝึกหัดครู เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างครูให้สามารถปฏิบัติคุณ และทำหน้าที่เป็นผู้ออกให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา โดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในระดับที่วิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้ มีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย และระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งในแง่บุคลิกภาพทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อกษัตริย์และบทบาทต่อสังคม²

จากแนวนโยบายการศึกษาของรัฐในแผนการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการฝึกหัดครู ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่ารัฐมิได้มุ่งแต่จะผลิตครูเพื่อให้ได้คุณภาพเพียงอย่างเดียว แต่ยังเน้นการผลิตครูที่ประกอบด้วยคุณธรรมด้วย คือสิ่งที่เราเรียกว่า "คุณธรรมนิยม" หมายถึง คุณธรรมที่ครูพึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ อันประกอบด้วย อุดมคติของครู วิญญาณครู คุณธรรมของครู และจริยธรรมของครู

คุณธรรมนิยมนี้เป็นคำประกอบที่จะต้องมีขึ้นในตัวของครู ซึ่งนอกเหนือจากความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการ และเป็นสิ่งที่ครูทุกคนต้องยึดเป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที้นอกเหนือไปจากคุณธรรมของบุคคลธรรมดาหรือบุคคลที่มีอาชีพอื่น ทั้งนี้เพราะครูเป็นบุคคลที่ควรแก่การ

¹ คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, การปฏิรูปการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 84 -86.

² กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520, หน้า 6.

เคารพและยกย่องคิงโคกกล่าวมาแล้ว ลักษณะของคुरुธรรมนิยมนั้น เป็นลักษณะที่ดูเหมือนว่าได้มีมาก่อนแล้วในอดีต ดังที่ลักษณะของพระพุทธองค์ทรงปฏิบัติในฐานะพระบรมครู ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มุ่งมั่นทางวิญญาน หมายถึงการไม่หวังผลตอบแทนเกินควร มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ไปสู่ความสำเร็จ ยกฐานะทางค่านิจจิตใจของเพื่อนมนุษย์ไปสู่จุดหมายปลายทาง นั่นคือ "ความสุข"

2. ครุมีความมั่นใจ มีบิทธิปราโมทย์ หล่อเลี้ยงชีวิตให้ชุ่มชื้น มีความสนุกและมีความสุขที่ได้อบรมสั่งสอนศิษย์ มีความสุขที่ได้เห็นความสำเร็จของศิษย์

3. เป็นพระโพธิสัตว์ คือมีพระวิสุทธิคุณ มีพระปัญญาธิคุณ และมีพระมหากรุณาธิคุณ

4. มีหลักการสอนที่ถูกต้อง โดยการพูดจา โดยการปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างได้ เพื่อให้ศิษย์ได้ประพฤติปฏิบัติตาม ¹

สำหรับคुरुธรรมนิยมนของครูในปัจจุบันนี้ ดูเหมือนว่าได้มีการกล่าวถึงกันไว้ในที่ต่างๆ มากโดยเฉพาะในวงการศึกษ แต่ยังไม่ได้มีการรวบรวมขึ้นเป็นเรื่องราวหรือกำหนดหัวข้อของคुरुธรรมนิยมนที่แน่นอน งานวิจัยหรือบทความต่างๆ ที่พาดพิงถึงคुरुธรรมนิยมนจะเน้นหนักในค่านลักษณะของครูที่ดี หรือลักษณะของครูที่สังคมต้องการ ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะและคุณสมบัติโดยส่วนรวมของครู ไม่ได้เน้นในค่านคुरुธรรมนิยมนโดยเฉพาะ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พยายามรวบรวมความคิดเห็นในค่านคुरुธรรมนิยมนของครู เพื่อวางแนวทางในการฝึกอบรมครูที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถและคुरुธรรมนิยมน โดยการส่งเสริมให้นิสิตทั้งปริญญาตรีและปริญญาโททำการค้นคว้า สัมมนาและวิจัยในเรื่องคुरुธรรมนิยมนของครูขึ้น แต่ก็ยังเป็นงานชิ้นเริ่มต้น ยังไม่เผยแพร่กว้างขวางในวงการครู เพื่อหาทางกำหนดคुरुธรรมนิยมนของครูประถมศึกษ ผู้ซึ่งรับผิดชอบในค่านการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นผู้ฝึกอบรมเยาวชนในวัยเด็ก ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความคิดเห็นค่านคुरुธรรมนิยมนของครูประถมศึกษากับนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้าย ในจังหวัดสงขลา อันจะเป็นหนทาง

¹ วรศักดิ์ วรชโม, ครูกับศีลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์, 2521), หน้า 295 - 305.

กำหนดเกณฑ์คุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษาคือไป

การวิจัยนี้มุ่งเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมนิยมของนักศึกษาฝึกหัดครูและครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมสร้างเสริมคุณธรรมนิยมให้แก่ครูและนักศึกษาครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านคุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษา จังหวัดสงขลา กับนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายของวิทยาลัยครูสงขลา
2. เพื่อศึกษาเกณฑ์คุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษาจังหวัดสงขลาใน 4 ด้านคือ
  - ก. ด้านอุดมคติของครู
  - ข. ด้านวิญญูญาณครู
  - ค. ด้านคุณธรรมของครู
  - ง. ด้านจริยธรรมของครู

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นด้านคุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษาจังหวัดสงขลา กับนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายไม่ต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านคุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษา กับนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายในวิทยาลัยครูสงขลา
2. การวิจัยครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถาม 2 ประเภทคือ
  - ครู คือครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา
  - นักศึกษาฝึกหัดครู คือนักเรียนฝึกหัดครูปีสุดท้ายในวิทยาลัยครูสงขลา
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยได้มาจากการตอบแบบสอบถามของครูประถมศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายในจังหวัดสงขลา

ขอตกลงเบื้องต้น

1. คุณธรรมนิยม หมายถึงคุณธรรมที่ครูพึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ¹ ซึ่งประกอบด้วย
  - ก) อุดมคติของครู (Teacher's Will) คือความตั้งใจในสิ่งที่ดีที่สุดในที่ครูพึงยึดถือ
  - ข) วิญญาณครู (Teacher's Spirit) คือลักษณะอันเป็นแก่นแท้ในสภาวะของความเป็นครู
  - ค) คุณธรรมของครู (Teacher's Qualification) คือคุณสมบัติหรือความสามารถที่มีอยู่ในตัวครู
  - ง) จริยธรรมของครู (Teacher's Function) การแสดงออกในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติอันเป็นหน้าที่ที่ครูพึงกระทำ²

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นค่านคุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายในจังหวัดสงขลาเท่านั้น ความคิดเห็นนี้อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกับความคิดเห็นค่านคุณธรรมนิยมของครูและนักศึกษาวิทยาลัยครูอื่นก็ได้

ขอจำกัดของการวิจัย

โรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างไคว่างโรงอยู่ในเขตแทรกซึมของผู้ออกการร้าย ผู้วิจัยจึงต้องเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมและอยู่ในอำเภอเดียวกันแทน

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. ครูประถมศึกษา หมายถึงผู้ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นระดับสูงสุดทุกสังกัดในจังหวัดสงขลา
2. นักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้าย หมายถึงนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูสงขลา ทั้งภาคปกติ (นักศึกษาที่เรียนภาคกลางวัน) และภาคต่อเนื่อง (นักศึกษาที่เรียนภาคค่ำ)

¹ สัมภาษณ์ อ่ำไพ สุจริตกุล, คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
3 กรกฎาคม 2521.

² สัมภาษณ์ พระพุทธทาส ภิกขุ, สำนักสวนโมกขพลาราม ไซยา, 18 พฤศจิกายน
2521

² สัมภาษณ์ พระราชวรมุนี, วัดพระพิเรนทร์ กรุงเทพมหานคร, 25 พฤศจิกายน 2521

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการสร้างเสริมคุณธรรมนิยมให้แก่ครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลาและนักศึกษาฝึกหัดครูของวิทยาลัยครูสงขลา
2. ทราบเกณฑ์คุณธรรมนิยมที่แท้จริงของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา
3. เป็นแนวทางในการฝึกอบรมนักศึกษาฝึกหัดครูของวิทยาลัยครูสงขลาเกี่ยวกับคุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร ครูประถมศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายของวิทยาลัยครูสงขลา ปีการศึกษา 2521

การสุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างจากประชากรซึ่งเป็นครูประถมศึกษาด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 162 คน และสุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายในรอบละ 10 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) จำนวน 162 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการสอบถามความคิดเห็น ใช้เครื่องมือโดยการสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเกิร์ต และแบบปลายเปิด (Open-ended question)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและนักเก็บแบบสอบถามภายหลัง 1 สัปดาห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ส.จ.) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประถมศึกษา กับ นักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายโดยการทดสอบค่าไคสแคว (χ^2)